

Çocukların geleceğini tehdit eden tehlike:

TEKNOLOJİ

Hayatımızın dört bir yanını saran aşırı teknoloji kullanımı artık çocuklarımızın geleceğini de tehdit ediyor. Evde internet ve televizyon, sokakta ise akıllı telefonlarını ellerinden düşürmeyen çocuklar, asosyal ve içine kapanık bireyler olarak büyüyor.

HIZLA gelişen dünyada cep telefonu, bilgisayar ve internetsiz bir hayat düşünemez olduk. Biz bile bu teknolojik yaşama geç adapte olduğumuz halde kopamazken, çocuklarımız bu dünyanın içine doğuyorlar. Ebeveynler olarak geleceğimizin sigortası çocuklarımızın yarınlarını düşünmeden onların tüm isteklerini yerine getirip, teknolojinin tüm nimetlerinden faydalandırıyoruz. Özellikle okul çağındaki çocukların artık okulda, sokakta ve evde ellerinde tabletleri ve akıllı telefonları düşürmüyorlar. Teknolojiyi kullanmayı öğrendikçe ona daha fazla bağımlı hale gelen çocuklar, gün geçtikçe ailesinden ve dış dünyadan biraz daha kopuyor. Uzmanlara göre, psi-

kolajik gelişimi sürmekte olan çocuk ve ergenler bağımlılık için potansiyel grubu oluşturuyor.

Teknolojik aletlerin amaç değil araç olduğunu ve ailelerin bu konuda çocuklarına rehberlik etmesi gerektiğini anlatan Danışman Psikolog- Eğitim Uzmanı Aylin Çevik'e göre, çocuğun teknolojik araçları kullanma süresi ve amaçları sağlıklı bir biçimde düzenlenmemesi halinde çocuğun psikolojik, bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal bütünlüğü zarar görebilir.

Peki ebeveynler olarak neler yapmalı, nasıl davranmalıyız? Sanal ve gerçek dünyanın iç içe geçtiği günümüzde çocuklarımızı üzmeden, onları teknolojinin zararlı yönlerinden nasıl korumalıyız? Konuyu Danışman Psikolog- Eğitim Uzmanı Aylin Çevik'e sorduk. İşte tüm ebeveynlerin dikkatlice okuması gereken o raporaj;

ÇOCUKTAKİ GELİŞİMİ DURDURUR

» **Tablet bilgisayarların akıllı cep telefonların çocuklar üzerindeki etkileri nelerdir?**

Bu tür teknolojik araçlarla çocukların 9-10 yaşından önce karşılaşmalarını doğru bulmuyorum çünkü oyun çağındaki çocuklardan bahsediyoruz. Bu çocukların, bu tip teknolojik araçları eğlenmek ve oyun için kullanmaları sağlıklı değil. 12 yaşına kadar çocuğun gelişiminde temel araç oyun ve oyuncaktır.

Üstelik teknolojik araçlarla 9-10 yaşından önceki yaşlarda karşılaşmaları ruhsal, bedensel, fiziksel ve zihinsel hatta nörolojik açıdan iyileşmesi zor zararlara yol açmaktadır. Belli bir gelişim düzeyi tamamlanmadan yaşanan bu karşılaşmalar gelişmeyi durdurmakta, gerilemekte hatta kabaca zararlar vermektedir.

10 yaşından sonra teknolojik araçlarla karşılaşsa erken çocukluk döneminde teknolojik araçları olmadan yaşadığı deneyimler ve öğrenmelerle farklı alternatifleri seçebilecektir. 10 yaşından önce teknolojik araçlarla karşılaştıkları

Animasyon yazar ve çizerlerinin mutlaka çocukların

gelişim düzeyleri hakkında ayrıntılı bilgi

sahibi olmalı karakterlerini onlarla iletişim

kurarak oluşturmaları gerekir

ında zihinsel, duygusal, sosyal ve zihinsel açıdan deneyimsiz ve savunmasız olurlar.

HAYATA 1-0 GERİDEN BAŞLAR

» **Dijital teknolojiler çocukları yalnızlığa itiyor mu?**

Çocuklar hayatı deneyimleme fırsatı bulmadan dijital teknolojilerle karşılaştıklarında ekside başlıyor demektir. Mesela, strateji oyunları var; çocuk medeniyet kuruyor, tanım ürünleri yetiştiriyor, ordular yönetiyor ama hayatın içinde hiç bir bütünlü tanımiyor, buğdayın nasıl yetiştirildiğini sorsanız fikri yok. Dijital ortamda bir çok arkadaş var

ama kendini hep yalnız hissedecek. Çünkü arada hep bir mesafe olacak. Göz kontağı ve fiziksel temasın çok az olduğu bir ortamda sosyalleşemezsiniz. Kelimelerin özensiz, anlamsız ve sınırlı kullanıldığı bir ortamda sosyalleşemezsiniz.

YANLIŞ YAPIYORSUNUZ

» **Aile bireylerinin bu konudaki tutum ve davranışları çocuğu nasıl etkiliyor?**

Ailelerin hayatında da teknolojik araçlar çocuklarıyla ilişkilerinde önemli bir engel teşkil ediyor. Ebeveyn meşgulse aç bir çizgi film, çocuk oyalansın. Yemek yapan

ebeveyn rahatsız edilmemek adına tablet bilgisayarı veriyor çocuğun eline oysa böyle durumlarda çocuğa oyuncakları ile oynama seçeneği sunulmalı. Dahası her fırsatta çocuğuna eşlik etmeli. Ebeveynler ev ortamında mümkün olduğunda teknolojik araçları, çocuğun beş duyu anlamında erişebileceği alanlardan uzak tutmalı. Teknolojik araçları kullanma döneminde de çocuklarına rehberlik etmelidir. Hiçbir dönemde çocuğun hayatı sadece teknolojik araçlardan oluşmamalıdır.

DİKKAT PROBLEMLERİNİN KAYNAĞI

» Çağımızda görülen dikkat dağınıklığı sorununun dijital teknolojiler

ile ilgisi var mı? Varsa nedir?

Dijital teknolojiler hem hareket hızı hem de görsel çeşitlilik anlamında bizim algı dünyamızın çok ötesinde bir ortam oluşturuyor. Doğal olarak zihnin işleme biçimi ve algı düzeyi bu ritme alıştığında bu farklılık dikkat problemlerini de beraberinde getiriyor. Çocuğun teknolojik araçları kullanma süresi ve amaçları sağlıklı bir biçimde düzenlenmediğinde çocuğun psikolojik, bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal bütünlüğü her zaman zarara açık olacaktır. Dijital hayat tek bir kanaldan beslenme demektir. Dijital ortam çeşitlilik ve farklılık sunuyormuş gibi görünsün de kişiyi pasifize eder ve kapasitesini indirger, kişinin

kendi kendini farklı kanallardan besleme becerisini yok eder. Dijital araçlar amaç değil araç olmalıdır.

ÇİZGİ FİLMDE DİKKAT EDİLMESİ GEREKENLER

» Çocukların model aldıkları çizgi

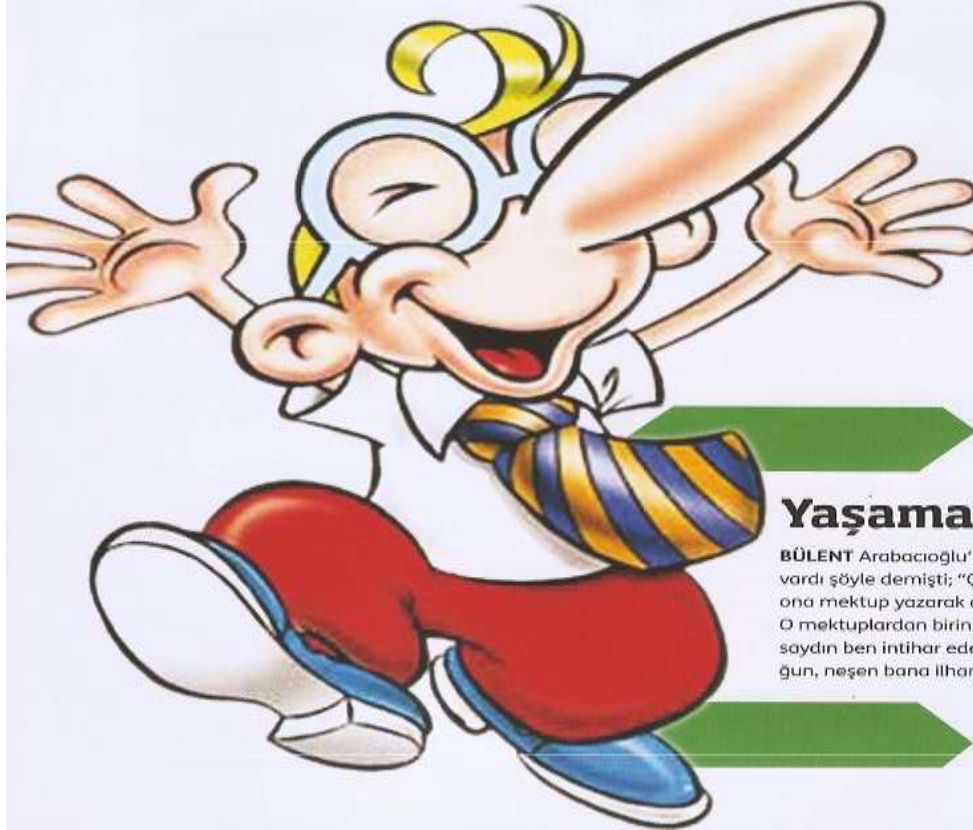
film kahramanlarının onların üzerinde yarattığı etkiler nelerdir?

Çocuklarda 11 yaşından önce sayut düşünmenin gelişmediğini düşünürsek; onlara hayatı sevdiren, insani değerleri aktaran, eğlendiren karakter ve konulara yer verilmeli. Bugün aslında çoğu çizgi filme baktığımızda çocukların değil yetişkinlerin hayal dünyasına hitap ediyor. Üstelik sağlıklı bir ruh yapısı ile çizdiklerini düşünmüyorum.

ŞİDDET NORMALLEŞİYOR

» Bu kahramanlardan örnek olarak çocuklar şiddet eğilimi gösteriyor mu?

Şiddeti kullanmak için tetikleyici ve örnek bir fenomen oluyolar, Çocuğun yaşadığı ortamda şiddet varsa şiddeti kullanan ve var eden karakterleri örnek alması bildiği ve öğrendiği şeyi tekrar etmesidir. Bunun yanında hayatı ağırlıkla dijital ortamlarda deneyimleyen bir çocuk için de bir öğrenme ve deneyimlemenin sonucu şiddet normalleşmiş oluyor.

Yaşama sevinci verdi

BÜLENT Arabacıoğlu'nun oluşturduğu bir Tipitip karakteri vardı şöyle demişti; "Çocuklar Tipitip'i öylesine sevdi ki, ona mektup yazarak annesini ve babasını şikayet ettiler. O mektuplardan birini hiç unutmadım: Tipitip, sen olmasaydın ben intihar edecektim. Fakat senin hayat doluluğun, neşen bana ilham verdi; intihardan vazgeçtim"